

Europees in de

Het meest bepalende beleid voor boeren in Europa wordt vormgegeven in Brussel: het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). De huidige beleidsperiode, van 2014 tot en met 2020, loopt bijna af. Daarom werpen we nu een blik op de toekomst: de volgende beleidsperiode van 2021-2027. Het nieuwe beleid is al in de maak. Hoe ziet dit nieuwe beleid eruit, hoe zien de voorstellen van de Europese Commissie eruit en wat betekent dit nieuwe beleid voor jonge boeren?

Tekst: Iris Bouwers en Annemieke Dunnink. Beeld: EC Europa

In 2018 presenteerde de Europese Commissie de voorstellen: het beleid moet volgens landbouwcommissaris Hogan moderner en eenvoudiger worden. Het toekomstige GLB zal gericht zijn op negen doelstellingen.

1. Zorgen voor een eerlijk inkomen voor de agrarisch ondernemers.
2. Het concurrentievermogen vergroten door meer te focussen op onderzoek, techniek en digitalisering.
3. De positie van de boeren verbeteren door het machtsverevenwicht in de voedselketen te herstellen.
4. De klimaatverandering tegengaan door bij te dragen aan duurzame energie.
5. Zorgen voor het milieu door efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen zoals water, bodem en landschappen.

6. Landschappen en de biodiversiteit beschermen.
7. De generatiewissel bevorderen om jonge boeren aan te trekken door de bedrijfsontwikkeling te vergemakkelijken.
8. Het platteland vitaal houden door werkgelegenheid, lokale ontwikkeling en groei te bevorderen.
9. De kwaliteit van onze voeding en gezondheid beschermen.

Een nieuwe aanpak

De nadruk ligt in de voorstellen op vooruitgang en concrete resultaten. De Europese Commissie heeft gekozen voor een aanpak op maat. Op EU-niveau worden de doelstellingen, interventies en instrumenten vastgesteld, maar de lidstaten passen de instrumenten aan, zodat

ze aansluiten bij hun eigen specifieke behoeften. Nederland mag dus zelf bepalen hoe zij het GLB-beleid toepast. Dit beschrijft ze in een strategisch plan. In zo'n plan bepaalt elke lidstaat zijn strategie en wordt uitgelegd hoe de doelstellingen worden behaald. De Europese Commissie keurt ieder strategisch plan voor het uitgevoerd wordt.

Jonge boeren

De Europese Commissie wil graag meer jongeren warm maken voor de agrarische sector en hen helpen een agrarisch bedrijf te starten. Daarom is de generatiewissel bevorderen één van de prioriteiten in het GLB. Maatregelen waar jonge boeren in aanmerking voor kunnen komen, afhankelijk van de keuzes van hun lidstaat:

- De lidstaten reserveren minimaal 2% van hun

landbouwbeleid

toekomst

Minder geld, meer ambitie?

nationale budget voor rechtstreekse betalingen voor steun voor de vestiging van jonge boeren. Dit kan in de vorm van een toeslag of als installatiesteun. Installatiesteun is een steunmaatregel voor jonge of nieuwe boeren die hulp biedt in de vorm van een geldbedrag bij de start of overname van een bedrijf. De lidstaat mag ook meer geld uittrekken.

- De maximale installatiesteun voor jonge boeren wordt opgetrokken tot € 100.000,-.
- In het strategisch GLB-plan moet worden aangegeven hoe jonge boeren worden aangetrokken en gesteund.
- Het budget voor plattelandontwikkeling mag worden gebruikt om regelingen te financieren ter bevordering van de aankoop en overdracht van land. Voorbeelden hiervan zijn onder andere samenwerkingsvormen tussen generaties van boeren, diensten in verband met erfopvolging of overnameplanning.
- Jonge boeren zullen in aanmerking blijven komen voor investeringssteun, kennisoverdracht en/of opleidingen in het kader van de fondsen voor plattelandontwikkeling.
- De lidstaten mogen financiële regelingen tref-

fen om het bedrijfskapitaal van jonge boeren aan te vullen.

Het is afhankelijk van de keuzes van de lidstaat hoe het ondersteuningsprogramma voor jonge boeren eruit zal komen te zien.

Milieu en klimaat

Voor wat betreft milieu en klimaat komt er een nieuw systeem van conditionaliteit (dit zijn de voorwaarden waaronder kredieten verstrekt worden). Daarnaast komt de hectaretoeslag te vervallen en wordt alle inkomenssteun gekoppeld aan de maatregelen die de boer neemt ten behoeve van het milieu en klimaat. Zo wordt alle steun afhankelijk gemaakt van strengere milieu- en klimaatnormen. Voor meer inkomenssteun moet je voldoen aan de ecoregelingen. Deze ecoregelingen worden door de lidstaten zelf opgezet. Dit is verplicht voor lidstaten, maar vrijwillig voor boeren om aan deel te nemen. De ecoregelingen gaan verder dan de voorwaarden waaronder kredieten worden verstrekt, omdat ze gaan over landspecifieke klimaat- of milieuregelingen. Verder worden lidstaten verplicht om minstens 30% van het budget voor platteland-

ontwikkeling te besteden aan milieu en klimaat. Ook dit onderdeel is verplicht voor lidstaten, maar vrijwillig voor boeren om aan mee te doen. In totaal wordt ongeveer 40% van het budget voor het GLB besteed aan klimaat en milieu.

Budget

Het budget voor het GLB staat onder druk. Het totale Europese budget wordt hoogstwaarschijnlijk kleiner doordat Groot-Brittannië de Europese Unie verlaat. Daarnaast willen lidstaten liever minder geld betalen aan de EU, maar wordt er aan de andere kant wel naar Brussel gekeken wanneer het gaat om grote thema's als migratie, veiligheid en klimaatverandering. Dit betekent in de praktijk dat er minder geld beschikbaar komt vanuit de Europese begroting voor landbouw- en plattelandbeleid. De afgelopen jaren besloeg het GLB rond de 39% van de Europese begroting. Volgens de voorstellen van de Europese Commissie wordt dit ongeveer 28,5% in de nieuwe begroting; een krimp van tussen de 10 en 15% is voorzien. Hoeveel geld er precies per hectare op een boerenbedrijf terechtkomt, is nu nog niet te zeggen.

• Het proces om een nieuw GLB vorm te geven is in **2017** gestart met enkele consultaties. De Europese Commissie heeft met enquêtes meer zicht gekregen op de heersende visies en opinies over het GLB.

• In **juni 2018** heeft de Europese Commissie haar plannen voor de nieuwe periode gepresenteerd. In de **tweede helft van 2018** vonden gesprekken plaats binnen de Europese Raad over hun positie in de GLB-discussie. Datzelfde gold voor het Europees Parlement. Dit gebeurde tegen de achtergrond van gesprekken over het Meerjarig Financieel Kader. Dat zal er in de komende periode anders uitzien door de Brexit.

• Na een succesvolle afronding van de trilogie in het voorjaar van **2020** kan worden gestart met een vertaling in concrete Nederlandse plannen en regelgeving.

2017

2018

2019

2020

2021

TIJDLIJN

Als die posities helder zijn kunnen de trilogie beginnen. Dat zijn de gesprekken tussen Raad van Landbouwministers, Europees Parlement en de Europese Commissie. Dit loopt in principe vanaf het **najaar 2019**, aansluitend op het aantreden van een nieuwe Europese Commissie.